

Dv. aveți autoritatea și cuvîntul Dv. va face mai mult decît scrisoarea mea»¹.

B. P. Hasdeu este, prin urmare, autoritatea științifică care, preocupat să creeze o puternică școală națională istorico-filologică, cu cadre specializate, a avut intuiția și înțelegerea și în cazul lui I. Bogdan, o mare speranță la aceea dată a științei românești, realizată în anii următori prin bogata sa activitate în domeniul slavisticii, ridicată la rang de disciplină autonomă.

Dacă ținem seamă de aceste elemente obiective care formează orientarea lui Ioan Bogdan pentru studiile de slavistică, este de la sine înțeles că activitatea lui științifică nu se va îndepărta prea mult de concepția și metoda istorico-filologică a lui Hasdeu în latura ei pozitivă, reluînd într-o nouă cercetare unele din problemele tratate sau întrezărite de intuiția genială a acestuia. Ea desigur se va adînci, potrivit condițiilor de dezvoltare a științei de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, prin aplicarea riguroasă a spiritului său critic, de analiză documentată, fără a năzui la marile sinteze, cîteodată prea speculative, ale viziunii hasdeene. Din complexa și vastă activitate a lui Hasdeu ca istoric, filolog și lingvist, I. Bogdan, prin preocupările sale, raportate și la necesitățile și realitățile științei românești din acea vreme, va valorifica în slavistica noastră problemele istorice și de cultură românească veche, cu referiri filologice, în sensul larg al cuvîntului, spre deosebire, de exemplu, de slavistul de la Iași, Ilie Bărbulescu, celălalt elev al lui Hasdeu și al lui Ioan Bogdan, care va reprezenta, în special în perioada dintre cele două războaie mondiale, cu precădere latura filologică.

În anul 1889 I. Bogdan îi trimite lui B. P. Hasdeu, prin I. Bianu, trei memorii științifice².

Primul studiu, intitulat *Cîteva manuscripte slavo-române din Biblioteca imperială de la Viena*, a fost citit în ședința din 20 ian. 1889 a Academiei, prezidată de I. Negruzzi. I. Bogdan stabilește terminologia literaturii pe care o denumeste slavo-română, preluînd de la Hasdeu unele păreri în legătură cu manuscrisele slavone din secolele al XV-lea — al XVII-lea, care se disting printr-o bogată și frumoasă ornamentică de origine românească³. Acest aspect al manuscriselor noastre l-a preocupat mai înainte și pe Hasdeu. Într-o scrisoare trimisă din Viena la 27/8 oct. 1876, Gr. Tocilescu îi comunica lui Hasdeu următoarele: «Concluziile D-tale despre Psaltirea coresiană (locul tipăririi), despre românismul vignetelor din cărțile slavone tipărite în țară, le-am verificat pe deplin»⁴.

Considerațiile lui I. Bogdan, de natură paleografică, istorică și filologică, făcute cu prilejul analizei celor patru manuscrise, se înscriu în metoda de cercetare complexă pe care o aplicase Hasdeu.

Cel de-al doilea studiu, intitulat *Cinci documente istorice slavo-române în arhiva Curții imperiale de la Viena*, a fost pus în discuția Academiei în ședința din 3 febr. 1889, prezidată tot de I. Negruzzi, cu care prilej D. A. Sturdza,

¹ Vezi Anexa III.

² D. P. B o g d a n, *Legăturile...*, p. 223, 233 și 230; cf. și scrisoarea către B. P. Hasdeu, Anexa IV.

³ Vezi *op. cit.*, publicată în AAR. S. II, t. XI, M. s. ist., București, 1889.

⁴ Arh. St. Fond Hasdeu, CD — 1332.